

L'ÚLTIMA TROBADA

El mes de febrer vam gaudir d'una d'aquelles lectures que t'endinsa en el mar de la poesia, el llenguatge preciosista i el paisatge frondós de la imaginació. Sándor Márai té el do de la literatura a les venes. El lector frueix de la musicalitat de les paraules més enllà d'allò que ens narra la història. Tots hem vist passar per davant dels nostres ulls, uniformes militars, castells enmig del bosc espès, els detalls del parament de les taules, les mirades a través de les finestres.

L'última trobada és una novel·la breu que guardem a Catalunya en especial estima perquè la seva adaptació teatral va ser també la darrera trobada de Rosa Novell als escenaris. Aquella adaptació, per aquells que la van anar a veure, trencava constantment la quarta paret per tal de poder facilitar la ceguesa de l'actriu a l'espai. Tanmateix, pel que fa al text, mantenia la seva fidelitat absoluta a l'original. La novel·la és fàcilment adaptable al teatre perquè és en realitat un llarg monòleg, esquitxat d'una mica de diàleg. Només són les descripcions allò que el teatre no pot dur al nou format, encara que són la meravella que ens llega l'autor.

I de què ens parla aquesta novel·la? El debat, després de gairebé dues hores d'anàlisi, va restar inconclús. Bàsicament, de la història de dos homes que van entrellaçar la seva vida des de la més tendra infància. Ara bé, interpretar-la com una història d'amistat o d'enemistat, d'estimació o de rancúnia, depèn del punt de vista de cadascú, depèn dels detalls que als lectors els colpeixin més. Ambdós es van conèixer a l'acadèmia militar, només que un és militar d'estirp i l'altre hi és un estranger que aprèn a fer servir les armes però amb el cor lligat a la música. El primer es mou com peix a l'aigua per les relacions aristocràtiques, l'altre du sempre el pes del seu origen de classe baixa. Però ambdós són inseparables i aprenen a respectar o a obviar les seves diferències. Un cop casat el militar, l'amistat continua igualment intensa, només que les grans xerrades s'amplien a tres. Fins que un dia de cacera, la veritat els trenca la ceguesa i cadascú ha d'enfrontar-se a les ombres que fins aleshores havien volgut soterrar; les decisions que prenen llavors donen forma a la resta de la seva existència. La darrera trobada, 41 anys després d'aquell dia, serveix perquè tots dos homes puguin rebre la mort, l'únic que esperen ja, nets de paraules ajornades.

I com en altres obres de Márai, darrere de tot plegat, hi ha una concepció del món que s'esvaeix, una forma de veure la vida que s'acomiada amb l'arribada d'una nova era. Els ulls de la dida, la Nini, la dona que s'ha mantingut fidel a l'estimació del nen, el jove, l'home i el vell al qual ha servit sempre, són els ulls de l'autor que en deixa l'esquela en la novel·la.

“...perquè nosaltres érem dos amics llegendaris, Càstor i Pòl·lux, units vint-i-quatre anys en el bé i en mal, érem l'encarnació ideal de l'amistat.”

Bona lectura!

Muntsa Farré

